СХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради
(протокол № ___
від _____2018 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ № ___ від _____2018 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Лажівської загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів
Старокостянтинівської районної ради
Хмельницької області
на 2018/2019 навчальний рік

Освітня програма
Лажівської загальноосвітньої школи І – ІІІ ступенів
Старокостянтинівської районної ради Хмельницької області

Освітня програма Лажівської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів Старокостянтинівської районної ради Хмельницької області розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», наказу МОНУ №407 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України № 405 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня», наказу Міністерства освіти і науки України № 406 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня», наказу Міністерства освіти і науки України № 408 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня».

В освітній програмі для 1 класу визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв’язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті

громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов’язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров’я і збереження здоров’я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні** і **міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення

щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової та профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв’язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення ;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1575 годин/навчальний рік: для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 700 годин/навчальний рік(індивідуальне навчання). Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти І ступеня.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів школи складає: 4340 годин /навчальний рік: для 6-го класу – 840 годин/навчальний рік (індивідуальне навчання), для 7-го класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-го класу – 1120 годин/навчальний рік(індивідуальне навчання)

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (далі – навчальний план).

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2590 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1260 годин/навчальний рік (індивідуальне навчання), для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру рівнів освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Збереження здоров’я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної складової навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Навчальні плани зорієнтовані на роботу закладів загальної середньої освіти за п’ятиденним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	**Ключові компетентності**	**Компоненти**
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	***Уміння:*** ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно

		та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. ***Ставлення:*** розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. ***Навчальні ресурси:*** означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	***Уміння:*** здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. ***Ставлення:*** критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. ***Навчальні ресурси:*** підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	***Уміння:*** оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об’єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв’язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у

		життєвих ситуаціях. ***Ставлення:*** усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. ***Навчальні ресурси:*** розв'язування математичних задач, і обов’язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	***Уміння:*** розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. ***Ставлення:*** усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях ***Навчальні ресурси:*** складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	***Уміння:*** структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. ***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач. ***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	***Уміння:*** визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. ***Ставлення:*** усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення

		результатів своєї діяльності. ***Навчальні ресурси:*** моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	***Уміння:*** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. ***Ставлення:*** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. ***Навчальні ресурси:*** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	***Уміння:*** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. ***Ставлення:*** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. ***Навчальні ресурси:*** завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	***Уміння:*** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

		Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. ***Навчальні ресурси:*** математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	***Уміння:*** аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. ***Ставлення:*** усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. ***Навчальні ресурси:*** навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета

та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов’язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	**Коротка характеристика**
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров’я (текстові завдання, пов’язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов’язані із ризиками для життя і здоров’я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв’язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв’язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв’язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової та профільної середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров’я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних *навчальних програмах*.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Робочий навчальний план Лажівської ЗОШ І-ІІІ ступенів на 2018-2019 навчальний рік складається :

- *для 1 класу* – за Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти, затвердженими рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року (таблиця1);
- *для 2класу* – за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти І ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018р. №407 (таблиця 2);
- *для 7-8 класів* - за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 р. №405 (таблиця 3).

Учні 4, 6, 9 та 10 класів навчатимуться за індивідуальною формою навчання згідно Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом МОН України №8 від 12.01.2016 року.

Враховуючи освітні потреби учнів 10 класу, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу із вибірково-обов'язкових предметів обрано технології (1.5години) та інформатику (1.5 години).

Навчальний план для 11 класу складений за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 року № 406.(таблиця 4)

Учні 11 класу навчаються за технологічним профілем /таблиця 10/ (згідно заяв батьків і рішення педагогічної ради школи (протокол №3 від 30.03.2017 р.)).

Таблиця

Таблиця розподілу
навчального часу для основної школи

Освітні галузі	**Навчальні предмети**	**Кількість годин на тиждень у класах**		
		7 (7 уч) Укр.мова навчання	**8 (6 уч)** Укр.мова навчання	
Інваріантна складова				
Мови і Літератури	Українська мова	2,5	2	
	Українська література	2	2	
	Перша іноземна мова (англійська)	3	3	
	Друга іноземна мова (німецька)	-	-	
	Зарубіжна література	2	2	
Суспільство-знавство	Історія України	1	1,5	
	Всесвітня історія	1	1	
	Правознавство (пр/ курс)	-	-	
	Етика	-	-	
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	
	Образотворче мистецтво	1	-	
	Художня культура	-	-	
	Мистецтво	-	1	
Математика	Математика	-	-	
	Алгебра	2	2	
	Геометрія	2	2	
Природо-знавство	Природознавство	-	-	
	Біологія	2	2	
	Географія	2	2	
	Фізика	2	2	
	Хімія	1,5	2	
Технології	Трудове навчання	1	1	
	Інформатика	1	2	
Здоров’я і фізична культура	Основи здоров’я	1	1	
	Фізична культура	3	3	
Разом (без фізичної культури):		**28**	**28,5**	
Варіативна складова				
Індивідуально-групові заняття з біології			1	
Гранично допустиме навантаження на 1 учня		**32**	**33**	
Загальна кількість годин:		**31**	**32,5**	

Директор школи Кручок В.М.

Таблиця розподілу
навчального часу для учнів 9 класу (інд.навч)

Освітні галузі	**Навчальні предмети**	Кількість годин на тиждень			
		Алєксєєв Олексій	Кудімов Максим	Пасічник Анжеліка	Мельнічук Дмитро
Мови і Літерату-ри	Українська мова	0,5	0,5	0,5	0,5
	Українська література	0,5	0,5	0,5	0,5
	Перша іноземна мова (англійська)	0,75	0,75	0,75	0,75
	Зарубіжна література	0,5	0,5	0,5	0,5
Суспільство-знавство	Історія України	0, 5	0,5	0,5	0,5
	Всесвітня історія	0,25	0,25	0,25	0,25
	Правознавство (пр/ курс)	0,25	0.25	0.25	0.25
	Етика	-			
Мистецтво	Музичне мистецтво	-			
	Образотворче мистецтво	-			
	Мистецтво	0,25	0,25	0,25	0,25
Математика	Математика				
	Алгебра	0,5	0,5	0,5	0,5
	Геометрія	0,5	0,5	0,5	0,5
Природо-знавство	Природознавство				
	Біологія	0,5	0,5	0,5	0,5
	Географія	0,5	0,5	0,5	0,5
	Фізика	0,5	0,5	0,5	0,5
	Хімія	0,5	0,5	0,5	0,5
Технології	Трудове навчання	0,25	0,25	0,25	0,25
	Інформатика	0,5	0,5	0,5	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,25	0,25	0,25	0,25
	Фізична культура	0,5	0,5	0,5	0,5
Разом (без фізичної культури):		**7.5**	**7.5**	**7.5**	**7.5**
Варіативна складова					
Гранично допустиме навантаження на 1 учня		**8**	**8**	**8**	**8**
Загальна кількість годин:		**8**	**8**	**8**	**8**

Директор школи Кручок В.М.

Таблиця розподілу
навчального часу для учнів 6 класу(інд. навч)

Освітні галузі	**Навчальні предмети**	Кількість годин на тиждень		
		Кіра Анастасія	Луцюк Олена	Мельнічук Руслан
Мови і Літерату-ри	Українська мова	1	1	1
	Українська література	0.5	0.5	0.5
	Перша іноземна мова (англійська)	1	1	1
	Друга іноземна мова (німецька)	-	-	-
	Зарубіжна література	0.5	0.5	0.5
Суспільство-знавство	Історія України	0.5	0.5	0.5
	Всесвітня історія	0.25	0.25	0.25
	Правознавство (пр/ курс)			
	Етика			
Мистецтво	Музичне мистецтво	0.25	0.25	0.25
	Образотворче мистецтво	0.25	0.25	0.25
	Мистецтво			
Математика	Математика	1	1	1
	Алгебра			
	Геометрія			
Природо-знавство	Природознавство			
	Біологія	0.5	0.5	0.5
	Географія	0.5	0.5	0.5
	Фізика			
	Хімія			
Технології	Трудове навчання	0.5	0.5	0.5
	Інформатика	0.5	0.5	0.5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0.25	0.25	0.25
	Фізична культура	0.5	0.5	0.5
Разом (без фізичної культури):		**7.5**	**7.5**	**7.5**
Варіативна складова				
Гранично допустиме навантаження на 1 учня		**8**	**8**	**8**
Загальна кількість годин:		**8**	**8**	**8**

Директор школи Кручок В.М.

Таблиця 2

Навчальний план
для 10 класу Лажівської загальноосвітньої школи
ІІ-ІІІ ступенів

Предмети	**Кількість годин на тиждень у класах 10**
Базові предмети	**27**
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист Вітчизни	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	**3**
Інформатика	1,5
Технології	1,5
Додаткові години	**6**
Українська мова	2
Українська література	1
Математика	1
Біологія	1
Географія	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	**33**
Разом :	**36**
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	**38**

Директор школи Кручок В.М.

Таблиця 3

Навчальний план
для 11 класу Лажівської загальноосвітньої школи
ІІ-ІІІ ступенів

№ з/п	Предмет	Кількість годин
		11 (9 учнів) Технологічний Укр.мова навчання
Інваріантна складова		
1	Українська мова	1
2	Українська література	2
3	Зарубіжна література	1
4	Іноземна мова	3
5	Історія України	1.5
6	Всесвітня історія	1
7	Громадянська освіта: Правознавство	
	Економіка	1
	Людина і світ	0.5
8	Художня культура	0.5
9	Математика	3
10	Алгебра	-
11	Геометрія	-
12	Астрономія	0.5
13	Біологія	1.5
14	Географія	-
15	Фізика	2
16	Хімія	1
17	Екологія	0.5
18	Технології	6
19	Інформатика	1
20	Креслення	2
21	Фізична культура	2
22	Захист Вітчизни	1.5
	Разом :	**30,5**
	Варіативна складова	
Гранично допустиме навантаження на 1 учня		**33**
Загальна кількість годин:		**32.5**

Навчальний план

Лажівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

з українською мовою навчання

на 2018-2019 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Предмети	Кількість годин на рік	
		1 клас	разом
Мовно-літературна	навчання грамоти	245	245
Іншомовна	англійська мова	70	70
Математична	математика	140	140
Я досліджую світ (природнича, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна)	Я досліджую світ	105	105
Технологічна	дизайн і технології	35	35
Мистецька	мистецтво	70	70
Фізкультурна	фізична культура	105	105
Варіативний складник			
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курси за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-	-
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		805	805
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		700	700
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		770	770

Директор школи Кручок В.М.

Таблиця розподілу
навчального часу для учнів 10 класу (інд.навч)

Предмети	Ткачук Світлана	Томашевський Олександр	Хамаматова Зоряна
Базові предмети			
Українська мова	1.25	1.25	1.25
Українська література	1	1	1
Зарубіжна література	1	1	1
Іноземна мова	0.5	0.5	0.5
Історія України	1	1	1
Всесвітня історія	0,5	0,5	0,5
Громадянська освіта	0.5	0.5	0.5
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	1.25	1.25	1.25
Біологія і екологія	1	1	1
Географія	1	1	1
Фізика і астрономія	0.5	0.5	0.5
Хімія	0.5	0.5	0.5
Фізична культура	0.5	0.5	0.5
Захист Вітчизни	0.5	0.5	0.5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)			
Інформатика	0.5	0.5	0.5
Технології	0.5	0.5	0.5
Разом (без фізичної культури)	**11.5**	**11.5**	**11.5**
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	**12**	**12**	**12**
Разом :	**12**	**12**	**12**

Таблиця

Навчальний план

Лажівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

з українською мовою навчання

на 2018-2019 навчальний рік

Освітні галузі	**Предмети**	**Кількість годин на тиждень у класах**	
		2 **8уч**	**Разом**
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7	
	Іноземна мова	2	
Математика	Математика	4	
Природознавство	Природознавство	2	
Суспільствознавство	Я у світі	-	
Мистецтво	Мистецтво*/музичне мистецтво, образотворче мистецтво	1	
		1	
Технології	Трудове навчання	1	
	Інформатика	1	
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	
	Фізична культура**	3	
Усього		20+3	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	

Директор школи Кручок В.М.

Таблиця розподілу
навчального часу для учнів 4 класу (інд.навч)

Освітні галузі	**Навчальні предмети**	Кількість годин на тиждень			
		Савчук Анна	Мельнічук Микола	Остапчук Валентина	Поліщук Владислав
Мови і Літерату-ри	Українська мова	1.5	1.5	1.5	1.5
	Іноземна мова (англійська)	0.5	0.5	0.5	0.5
Суспільство-знавство	Я у світі	0.25	0.25	0.25	0.25
Мистецтво	Музичне мистецтво	0.25	0.25	0.25	0.25
	Образотворче мистецтво	0.25	0.25	0.25	0.25
Математика	Математика	1	1	1	1
Природо-знавство	Природознавство	0.25	0.25	0.25	0.25
Технології	Трудове навчання	0.25	0.25	0.25	0.25
	Інформатика	0.25	0.25	0.25	0.25
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0.25	0.25	0.25	0.25
	Фізична культура	0.25	0.25	0.25	0.25
Разом (без фізичної культури):		**4.75**	**4.75**	**4.75**	**4.75**
Варіативна складова					
Гранично допустиме навантаження на 1 учня		**5**	**5**	**5**	**5**
Загальна кількість годин:		**5**	**5**	**5**	**5**

Директор школи Кручок В.М.